

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

● ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ●
Όργανο ομώνυμου Συλλόγου
Χριστοκοπίδου 12, 105 54 - Αθήνα
www.ioannisvaptistis.gr

Τηλέφωνα: 2103212713
2103212107 -6986985900
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

● ΕΤΟΣ 54ο - ΤΕΥΧΟΣ 533 ●
● ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2009 ●

● «Ίδε ο άμνός του Θεού ο αίρων τήν άμαρτίαν του κόσμου» (Ιωάν. α' 29) ●

Η ΘΕΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Ό ύμνος τής πίστewς

❧ ι χριστιανοί αγωνίζονται για τήν Άλήθεια. Καί έχουν τή βεβαιότητα, ότι δέν είναι τελικά τά κοροΐδα! Ό κόσμος τούς θεωρεί «κοροΐδα». Καί θά ήσαν, άν δέν ύπήρχε ανάστασις νεκρών (Α' Κορ. ιε' 19), αιώνια ζωή, ανταπόδοσις, μισθαποδοσία.

Οί χριστιανοί θεωροΐν τούς έαυτούς τους κλητούς τής πίστewς του Θεού. Κι έργάζονται μέ χαρά ν' άρέσουν στον Εϋεργέτη και Σωτήρα Χριστό.

Ό μισθός τους; Είναι κρεμασμένος στο σταυρό τής έλπίδας. Κι ο σταυρός τής έλπίδας ονομάζεται πίστις.

❑ Είναι σταυρός ή πίστις, διότι είναι πόνος και κόπος νά νικās τούς λογισμούς τής άπιστίας και τής άπελπισίας.

❑ Είναι σταυρός νά ύποτάσσης τή λογική σου στην έντολή του Θεού.

❑ Είναι σταυρός νά θυσιάσης τή γνώμη του κόσμου και «τά του κόσμου τερπνά», για ν' άρέσης πάντα στο Χριστό.

❑ Είναι σταυρός νά ύφίστασαι θυσιές και δοκιμασίες για νά σταθής ακλόνητος στα προστάγματα του Κυρίου.

❑ Είναι σταυρός ή μακροθυμία και ή ύπομονή για ν' άπολαύσης στο μέλλον κάτι πού τώρα δέν τό βλέπεις.

Τήν έλπίδα τήν πιάνει κανείς άπλώνοντας τά δυό του χέρια:

● Τό χέρι τής πίστewς.

● Τό χέρι τής άγάπης. Όποιος έχει πίστι και άγάπη βεβαιώνεται τόσο, ώστε δέν παραδίνεται άνευ όρων στις φλυαρίες των άπίστων. Λέει ο ιερός Χρυσόστομος: «Σφόδρα άπιστον τό γένος τό ανθρώπινον, και έαυτῶ ού δύναται θαρρειν, και δέδοικεν ύπερ ὧν άν κρίνη· ότι έχει, και πολλήν έχει τής τῶν πολλῶν δόξης φροντίδα» (Ε.Π.Ε. 25,116). Μετάφρασις: Είναι ύπερβολικά άπιστο τό γένος των ανθρώπων. Καί δέν μπορεί νά έχη έμπιστοσύνη στον έαυτό του, και διατάζει

στis κρίσεις του. Διότι δίνει, και μάλιστα πολύ μεγάλη σημασία, στη γνώμη των πολλών.

Τό ένδέκατο (11ο) κεφάλαιο τής προς Έβραίους είναι ο *Ύμνος τής πίστewς*. Ο όρισμός τής πίστewς έπισημαίνεται στον πρώτο στίχο. «Έστι δέ πίστις έλπιζόμενων υπόστασις, πραγμάτων έλεγχος ού βλεπομένων» (Έβρ. α' 1). Δηλαδή: «Πίστις είναι ή βεβαιότητα, ότι αυτά πού έλπίζουμε, υπάρχουν πραγματικά. Η απόλυτη σιγουριά για πράγματα, πού δέν τά βλέπουμε».

• Η πίστις αναφέρεται σέ πρόσωπα και όντα ύπαρκτά μέν, αλλά μή φαινόμενα. Άν τά βλέπαμε μέ τά μάτια μας ή τά ψηλαφούσαμε μέ κάποια άπ' τίς σωματικές μας αισθήσεις, τότε θά ίσχυε γι' αυτά όχι τό «πιστεύω», αλλά τό «γνωρίζω». Άλλά σέ τούτη τή ζωή περπατάμε «διά πίστewς, ού διά είδους (γνώσεως)» (Β' Κορ. ε' 7).

Η πίστις είναι ή άλλη αίσθησις. Τήν χαρακτήρισαν «έκτη αίσθησις». Άλλά μάλλον ύπεραισθησις είναι.

Τηλεσκόπιο - Τηλεθέασις

• Η πίστις είναι ή διόπτρα τής ψυχής. Τό τηλεσκόπιο τής ψυχής. Λίγα βλέπει κανείς μέ γυμνό μάτι, τά πολύ κοντινά. Τά μακρυνά τά βλέπει μέ ειδικά γυαλιά, μέ κυάλια, και κυρίως μέ τηλεσκόπιο.

Η πίστις είναι τηλεθέασις και τηλεμετρία. Μετράς τά άμέτρητα. Βλέπεις τά άόρατα. Έλέγχεις, έπισκοπεΐς τά έπουράνια, όχι βέβαια όπως σού τά φαντάζεσαι, άλλ' όσο ευδόκησε (θέλησε) ο Θεός «άποκαλύψαι» (Ματθ. ια' 25-27).

• Για τήν ύπαρξη των πιστευομένων και έλπιζομένων χρησιμοποιεί ο άποστολος Παύλος τή λέξη «υπόστασις».

«Έλπιζομένων υπόστασις».

Υπόστασις είναι κάτι, πού άντικειμενικά ύπάρχει. Δέν τό φανταζόμαστε.

□ Τό πρόσωπο είναι υπόστασις. Ο Θεός είναι ο Ών, δηλαδή, ο ύπάρχων.

□ Τά τρία πρόσωπα τής Θεότητας καλούνται και «υποστάσεις»!

□ Οί άγγελοι είναι υποστάσεις, πραγματικότητες.

□ Ο παράδεισος είναι υπόστασις: δέν είναι μιά ρομαντική νοσταλγία ή ποιητική άπόδοσις ενός φανταστικού κόσμου. Είναι ύπαρκτός. Τά άγαθά, πού υπόσχεται ο Θεός «τοις άγαπώσιν αυτόν» (Α' Κορ. β' 9), δέν είναι άνυπόστατα: είναι υποστατά ή υποστατικά!

□ Η έλπίδα μας έχει υπόστασι και μέ τήν έννοια, ότι αναφέρεται σέ ύπαρκτες πραγματικότητες.

Δέν είναι μιά όνειρική κατάσταση, πού πρέπει νά περιέρχεται ή ψυχή, για νά τονώνεται στον άγώνα της. Είναι μιά βεβαιότητα (ιδέ και Β' Κορ. α' 7. Έβρ. στ' 19).

Πειστήρια

Για τήν πρόσληψη των έλπιζομένων άγαθών, πού τώρα μέ τά μάτια του σώματος δέν τά βλέπουμε ούτε τά γεύομαστε πλήρως, χρησιμοποιεί ο Παύλος τή λέξη «έλεγχος». Σημαίνει: Πειστήριο πραγματικότητας.

«Πραγμάτων έλεγχος ού βλεπομένων».

Όπως εκείνος, πού στέκει σέ ψηλή κορυφή και διαθέτει ισχυρό τηλεσκόπιο έλέγχει τό ούράνιο στερέωμα και μένει έκθαμβος μπροστά σ' αυτά πού βλέπει, έτσι κι αυτός, πού διαθέτει τό τηλεσκόπιο τής πίστewς. Έλέγχει τόν ούρανό. Έχει θέα τόν ούρανό και τά μεγαλεία του. Και μένει έκθαμβος.

Λέει ο ι. Χρυσόστομος: «Βαβαί! Οία λέξει έχρήσατο είπών, “έλεγχος ού βλεπομένων”. Έλεγχος γάρ λέγεται επί των λίαν δήλων. Η πίστις τοίνυν έστιν όψις των άδηλων, φησί, και είς τήν αυτήν τοίς όρωμένους φέρει πληροφοριαν τά μή όρώμενα. Ούτε ούν έν τοίς όρωμένους άπιστήσαι έστιν, ούτε páλι, εί μή των όρωμένων σαφέστερον περί των άοράτων πεπληροφόρηται τις, πίστις είναι δύναται» (Ε.Π.Ε. 25,104).

Μετά φρασις: Πώ, πώ! Ποια λέξι

χρησιμοποίησε! «Έλεγχος οὐ βλεπομένων». Τό «έλεγχος» χρησιμοποιείται σέ περιπτώσεις όλοφάνερων πραγμάτων. Ή πίστις, λέει ό άπόστολος Παῦλος, είναι τό μέσο, μέ τό όποιο βλέπουμε τά μή φανερά καί κάνει έξ ίσου βέβαια τά μή βλέπόμενα μέ τά βλέπόμενα. Ούτε, λοιπόν, είναι δυνατόν νά μή πιστεῦση κανείς σ' έκείνα πού βλέπει, ούτε πάλι είναι δυνατόν νά πιστεῦση, άν δέν έχη σαφέστερη βεβαιότητα γιά τά άόρατα άπό ό,τι γιά τά όρατά.

• Ή φράσις τοῦ ιεροῦ Πατρός «Πίστις έστίν ή όψις τῶν άδήλων», είναι άπ' τίς πιά καλοδιατυπωμένες γιά τήν πίστι.

Καί βέβαια πίστις χριστιανική δέν είναι τό νά δέχεσαι τήν ύπαρξι τῶν όποιωνδήποτε μή φαινομένων. Διότι τέτοια πίστις ύπάρχει καί στήν έπιστήμη.

Μάρτυρες καί μαρτυρίες

Πίστις χριστιανική είναι νά βλέπης μπροστά σου ύπεραισθητές πραγματικότητες, πού έχουν σχέσι μέ τή ζωή τοῦ Θεοῦ καί τή ζωή τῶν άγίων τοῦ Θεοῦ. Ή πίστις αὐτή δέν είναι ξεκρέμαστη. Βασίζεται σέ μαρτυρίες. «Έν ταύτη έμαρτυρήθησαν οί πρεσβύτεροι» (Έβρ. α' 2). Δηλαδή: «Τέτοια πίστι, κατά τή μαρτυρία τῆς Γραφῆς, είχαν οί παλαιοί άγιοι, οί πατέρες μας».

• Δέν είμαστε οί πρώτοι, πού καλούμαστε νά έγκαινιάσουμε ένα δρόμο άγνωστο, πού βγάξει στό άδηλο! Τό δρόμο τῆς πίστεως βάδισαν πρίν άπό μᾶς «νέφος μαρτύρων», πλήθος άγίων, αναρίθμητοι λογικοί καί σοφοί άνθρωποι.

□ Πιστεύουμε, άφοῦ κάθε σοβαρός άνθρωπος πρίν άπό μᾶς πίστευε.

□ Πιστεύουμε, διότι μᾶς βεβαιώνουν γιά τά πιστευόμενα αὐτόπτες καί αὐτήκοι μάρτυρες, όπως ἦσαν οί Άπόστολοι (Α' Ίωάν. α' 1).

□ Πιστεύουμε, διότι μᾶς βεβαιώνει ή έμπειρία τῶν άγίων.

□ Πιστεύουμε, διότι αὐτοί πού μᾶς φανερώνουν τήν αλήθεια είναι οί πλέον άξιόπιστοι μάρτυρες. «Ό έωρακώς μεμαρτύ-

ρηκε, καί αληθινή αὐτοῦ έστιν ή μαρτυρία, κάκεινος οίδεν ότι αληθῆ λέγει, ίνα καί ύμεῖς πιστεῦσητε» (Ίωάν. ιθ' 35).

• Ή μαρτυρία τῆς Άγίας Γραφῆς είναι ή πλέον ισχυρή άπ' τήν όποιαδήποτε ανθρώπινη άπόδειξι. Μᾶς μιλάει όχι άπλῶς γιά ανθρώπους πίστεως, αλλά γιά τή δύναμι τῆς πίστεως, όπως εκφαίνεται στή ζωή τῶν άγίων.

Καί πρό παντός στή Γραφή κατατίθεται ή μαρτυρία τοῦ άψευδοῦς Θεοῦ. «Εἰ τήν μαρτυρίαν τῶν ανθρώπων λαμβάνομεν, ή μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων έστίν' ότι αὐτή έστίν ή μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ἣν μεμαρτύρηκε περί τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ό πιστεύων εἰς τόν υἱόν τοῦ Θεοῦ έχει τήν μαρτυρίαν έν αὐτῷ» (Α' Ίωάν. ε' 9-10).

Τό πιά λογικό είναι νά πιστεῦω!

Έχουμε καί τή φυσική μαρτυρία. Είναι ή δημιουργία τοῦ κόσμου.

Πῶς έγινε ό κόσμος;

Τήν άπάντησι δίνει ή πίστις, στηριγμένη στή λογική. Θᾶταν παράλογο νά ισχυριστῆς, ότι ένα σπίτι έγινε μόνο του, χωρίς τεχνίτη. Πολύ πιά παράλογο είναι νά πῆς, ότι τό σπίτι τῆς θαυμαστῆς άρμονίας, πού λέγεται σύμπαν, φύτρωσε μόνο του!

Ή λογική ώθει στήν πίστι, ότι όλα τά βλέπόμενα δημιουργήθηκαν άπ' τό μή βλέπόμενο, άπ' τήν άόρατη Θεότητα. Υπογραμμίζει ό άπόστολος Παῦλος: «Πίστει νοοῦμεν κατηρητίσθαι τούς αἰῶνας ρήματι Θεοῦ, εἰς τό μή εκ φαινομένων τά βλέπόμενα γεγονέναι» (Έβρ. α' 3). Δηλαδή: «Κι έμεῖς μέ μιά τέτοια πίστι εχουμε κάνει φρόνημά μας (=πίστι μας), ότι ό όρατός κόσμος, τά βλέπόμενα, δημιουργήθηκε μέ τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ένῶ δέν υπῆρχε τίποτε».

• Όλα δημιουργήθηκαν «ρήματι Θεοῦ». Ό λόγος αὐτός θυμίζει τό «Γενηθήτω», τήν προσταγή τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, πού έφερε τόν κόσμο άπ' τήν άνυπαρξία στήν ύπαρξι. «Εκ τοῦ μή όντος εἰς τό είναι ή μᾶς παρήγαγε» (ευχή θ. Λειτουργίας).

*Αν δέν δεχτῆς τό φῶς τῆς πίστεως,

πού σου φανερώνει διά τῶν κτισμάτων τόν Κτίστη, διά τῶν δημιουργημάτων τόν Δημιουργό, τότε θά συρθῆς σέ μιά... πίστι, πού δέν θά στηρίζεται στή λογική καί σέ μαρτυρίες, ἀλλά στήν αὐθαιρεσία κάποιας «ἐπιστημονικῆς» θεωρίας!

● Ἡ πίστις εἶναι περιστρεφόμενο τη-
λεσκόπιο.

Γυρίζει καί στό ἀπώτατο παρελθόν, καί βλέπει τό Θεό δημιουργό.

«Καταρτίζει τούς αἰῶνας»!

Ἄ Θεός κατασκευάζει μέ τάξι τό σύμ-
παν καί τόν ἄνθρωπο.

Γυρίζει καί στό βαθύτατο μέλλον.

«Κομίζει τήν ἐπαγγελίαν»!

Ἄ Θεός κατασκευάζει τόν νέο κόσμο, τή μένουσα πόλι, πού ἤδη ὡς ἐπαγγελία τήν ἔχουν πάρει οἱ δίκαιοι.

● Γιά τό ἔργο τοῦ παρελθόντος, δηλα-
δή τῆς πρώτης δημιουργίας, τήν «ποίη-
σιν ὁρατῶν τε πάντων καί ἀοράτων», πι-
στεύουμε, ὅτι ὑπάρχει ὁ Θεός, «δι' οὗ τά
πάντα ἐγένετο» (Ἰωάν. α' 1).

Τά ὁράτα ἀποτελοῦν ἀποδείξεις τῶν
ἀοράτων.

Τά ποιήματα φανερώνουν τόν Ποιη-
τή. Ἐξηγεῖ δέ ἐκφραστικώτατα ὁ ἀπό-
στολος Παῦλος: «Τά ἀόρατα αὐτοῦ ἀπό
κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμε-
να καθοράται, ἧ τε αἰδίου αὐτοῦ δύνα-
μις καί θεϊότης» (Ρωμ. α' 20).

● Ὅπως κάθε δημιουργημα ὁδηγεῖ
στήν πίστι, ὅτι ὑπάρχει Θεός, ἔτσι κά-
ποιο δημιουργημα ὁδηγεῖ στήν πίστι,
ὅτι ὑπάρχει αἰώνια ζωή, βασιλεία οὐρά-
νια.

Καί τό δημιούργημα αὐτό εἶναι ἡ
σάρκωσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Δη-
μιουργός δημιουργήθηκε! Φανερώνε-
ται ἔτσι ἡ πιστότητα τοῦ Θεοῦ καί
γιά τίς ἐπαγγελίες τοῦ παρελθόντος
καί γιά τίς ἐπαγγελίες τοῦ μέλλοντος.

□ Βλέποντας τά ἄστρα, πιστεύω, ὅτι
ὑπάρχει Θεός, «ποιητῆς οὐρανοῦ καί
γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καί ἀοράτων».

□ Βλέποντας τό Χριστό, πιστεύω, ὅτι
ὑπάρχει «ἀνάστασις νεκρῶν καί ζωή
τοῦ μέλλοντος αἰῶνος».

«Πολύσημος» ἡ πίστις

Πολυσήμαντη ἡ λέξις «πίστις»,
πού τό ἐγκώμιό της πλέκει ὁ ἀπόστολος
Παῦλος στό 11ο κεφάλαιο τῆς πρὸς Ἑ-
βραίους Ἐπιστολῆς.

● Ἀναφέρεται ἄλλοτε στό Θεό καί ἐκ-
φράζει τήν ἀξιοπιστία Του.

● Δείχνει ἄλλοτε τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ
ἀνθρώπου στό Θεό.

● Περιβάλλεται ἄλλοτε ὑπαρξιακό
νόημα καί δείχνει τόν τρόπο, πού συλ-
λαμβάνει ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξις τά ὑπε-
ραισθητά.

● Ζωγραφίζει ἄλλοτε τή δύναμι, πού
ἀντλεῖ ὁ ἀδύνατος ἄνθρωπος ἀπ' τόν πα-
ντοδύναμο Θεό, καί κατορθώνει τά ἀκα-
τόρθωτα.

● Παίρνει φτερά ἄλλοτε καί ἀνεβάζει
τό νοῦ καί τήν καρδιά πάνω ἀπ' τήν ὕλη
καί τά χαμερπῆ.

● Κι ἄλλοτε αὐξάνει τήν μυστική ὁρα-
τότητα τοῦ ἀνθρώπου, πού βλέπει τά μὴ
βλεπόμενα ὡς βλεπόμενα.

Λέει σχετικῶς ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυ-
σόστομος:

«Ἡ πίστις πολὺσημὸς ἐστὶ λέξις·
καὶ νῦν μὲν τοῦτο, νῦν δὲ ἐκεῖνο, σημαί-
νει· ἐνταῦθα δὲ σημαντικὴ ἐστὶ τοῦ εἶναι
ἀνταπόδοσιν, καὶ τοῦ μὴ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς
αὐτὴν ἀναμένειν πάντας, καὶ πρό τῶν ἐ-
πάθλων ἀθλεῖν» (Ε.Π.Ε. 25,196).

Μετὰ φρασις: Λέξις μέ πολλές ση-
μασίες ἡ πίστις. Ἄλλοτε σημαίνει αὐτό,
ἄλλοτε ἐκεῖνο. Ἐδῶ σημαίνει καί ὅτι
ὑπάρχει ἀνταπόδοσις καί ὅτι δέν πρέπει
ὄλοι νά τήν περιμένουν μέ τούς ἴδιους
ὄρους καί ὅτι ἀπαιτεῖται ἀγώνας πρὶν
ἀπ' τά ἔπαθλα.

Ἄρχιμ. Δανιὴλ Γ. Ἀράκης

Ἀληθινή θεολογία

Τί είναι ἡ Ὁρθόδοξη πίστη;

Ἀπό τή σπουδαία ὁμιλία, πού ἐξεφώνησε ὁ σεμνός καί σοφός ἐπίσκοπος Μελέτιος, Μητροπολίτης Νικοπόλεως καί Πρεβέζης, κατά τόν ἐπίσημο Συνοδικό ἐορτασμό τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας (8 Μαρτ. 2009), δημοσιεύουμε ὠρισμένες περικοπές, ὅπου φαίνεται τό τί εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Πίστη.

Η Ὁρθόδοξία δέν εἶναι οἱ ἐθνικές μας παραδόσεις. Δέν εἶναι τά ἔθιμα τοῦ λαοῦ μας. Δέν εἶναι τά μνημεῖα τοῦ πολιτισμοῦ μας. Δέν εἶναι οἱ εἰκόνες του. Δέν εἶναι ἡ γλῶσσα του!

Ὅλα αὐτά βέβαια, τό κάθε τι πού κηρύττει τήν πίστη στόν Χριστό, ἔχουν μιά ἱερότητα. Καί οἱ ἐκκλησίες. Καί τά βιβλία τους. Καί οἱ εἰκόνες τους. Καί οἱ πέτρες τους. Καί τά ξύλα τους.

Στήν χρήση τους γιά τήν λατρεία τοῦ Κυρίου ὅλα αὐτά ἀγιάζονται. Ἀλλά δέν θεοανθρωποποιοῦνται.

Δέν εἶναι αὐτά ἡ πίστη. Μαρτυρία εἶναι. Στόματα εἶναι. Ξυπητήρια εἶναι. Μᾶς θυμίζουν τήν πίστη. Ἀλλά δέν εἶναι, οὔτε ἡ πίστη· οὔτε μέρος ἀπό τήν πίστη. Μνημεῖα τοῦ πολιτισμοῦ μας εἶναι.

Τά μνημεῖα τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἐκδηλώματα τῆς πίστεως καί τῆς θεοσέβειας τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς τους. Ἐκείνης, πού τά παρήγαγε. Τίποτε περισσότερο. Μά ἡ ἐποχή ἐκείνη πέρασε. Καί ὁ πολιτισμός της μαζί. Καί ὄχι μόνο! «Καί ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται!»! Ἕνα μένει. Ὁ Χριστός. Ὁ τῶν αἰώνων ποιητής καί δεσπότης. Καί ὁ λόγος Του.

... Λέγει ὁ τρισμακάριος Παῦλος: «Ἐν δέ». Γιά ἕνα!

Ἕνας πρέπει νά εἶναι ὁ στόχος μας. Ἕνας ὁ πόθος μας. Ξεχνώντας τά περασμένα, νά πηγαίνομε μπροστά μέ μοναδικό μας σκοπό καί στόχο νά φθάσομε στό βραβεῖο τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ

διά Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Ὅσοι οὖν τέλειοι τοῦτο φρονῶμεν» (Φιλιπ. 3,13-15). Αὐτό πρέπει νά τό βάλωμε μέσα μας βαθεῖα.

... Τήν ἀληθινή πίστη, τήν πίστη στόν Χριστό, δέν τήν βρίσκει κανεῖς μόνος τους στοχαζόμενος. Οὔτε τήν ἀνακαλύπτει μέ ἔρευνα. Μιά συνέχεια εἶναι ἡ πίστη. Ἀπό καταβολῆς κόσμου. Κάποιος τήν παραδίδει. Καί κάποιος τήν παραλαμβάνει. Συνέχεια τῆς πίστεως μας χωρίς παράδοση καί παραλαβή, πράξεις ἐλεύθερες, δέν γίνεται.

Τήν παραδίδει ὁ Χριστός καί ἐκεῖνοι πού Τόν ἐπίστευσαν· πρόσωπα συγκεκριμένα. Καί τήν παραλαμβάνουν, ὅσοι θέλουν· ἐκεῖνοι πού τούς νοιάζει νά ἔχει ἡ ζωή τους περιεχόμενο. Καί ὅσο πῶ πολὺ αὐτό τό ξεχνάμε, τόσο πῶ πολὺ φτωχαίνομε. Καί διαλυόμαστε. Καί ἀτομικά. Καί κοινωνικά.

Ἡ κρίση ἡ οικονομική εἶναι μικρό κακό, μπροστά στήν φτώχεια τήν πνευματική· μπροστά στήν πνευματική ἀφασία.

Σήμερα ζοῦμε σέ μιά «κοινωνία» ἄκρατα ἀνθρωποκεντρική καί ἐνδοκόσμια· αἰχμάλωτη «μέσ' στόν ὑπνόσακκο τῶν ὄρατῶν», ὅπως λέει ὁ ποιητής (Νικ. Καροῦζος).

Κοσμά του Αίτωλου - 24 Αύγουστου

Ὁ σταυρός τοῦ μοναχοῦ

Σταυρός: Ἀκτμοσύνη

Γιὰ τόν ἅγιο Κοσμά τόν Αἰτωλό ὁ μοναχισμός δέν σταματᾶ στήν ἀρχή μόνο, στήν ἀγάπη καί στό θείο ἔρωτα, στήν κλήσι καί στήν ἐλευθερία. Θεμελιώνεται βεβαίως ὁ μοναχισμός στήν ἐκ Παρθένου γέννησι τοῦ Κυρίου, ἀλλά κορυφώνεται στό **Σταυρό**. Ὑψωνε παντοῦ σταυρούς ὁ Κοσμάς, καί σάν σύμ-

βολο τοῦ δούλου Γένους, πού περίμενε τήν ἀνάστασί του, ἀλλά καί σάν σύμβολο, σάν ταυτότητα τῆς ζωῆς τοῦ πιστοῦ.

Ἄν κάθε πιστός σηκώνη σταυρό, πολύ περισσότερο σταυρό σηκώνει ὁ μοναχός. Ἄν ἕνας μοναχός δέν σηκώνη σταυρό, μεγαλύτερο καί βαρύτερο ἀπ' τό σταυρό τῶν ἐγγάμων, τότε ἄς διερωτηθῆ, μήπως δέν ἀνήκει στό μοναχισμό τοῦ Κυρίου, πού εἶναι ὁ

Βλέπουμε τόν οὐρανό μολυβένιο.

Τίς ἐκκλησίες κτίρια ἄχαρα.

Τίς εἰκόνες ζωγραφιές πού δέν μιλᾶνε πιά.

Τά βιβλία τῆς πίστες μας παράξενα καί ἀκατανόητα.

Τήν πίστη καί τά ἦθη πού ὑπαγορεύει, ἀπάνθρωπα.

Ἀλήθεια καί ἐλευθερία εἶναι οἱ δύο πόλοι τῆς ἀληθινῆς πίστες. Καί εἴτε ἡ ἀλήθεια ὑποτιμᾶται, εἴτε ἡ ἐλευθερία, ἡ θεϊκή τάξη παρασαλεύεται. Καί ἡ ζημιὰ πού ἐπακολουθεῖ, τάλαιπωρεῖ τόν ἀνθρώπο.

Ἡ πίστη μᾶς λέγει: Ὁ Χριστός πρόσφερε τόν ἑαυτό Του θυσία γιά μᾶς. Καί οἱ ἱερεῖς Του, μέ τήν χειροτονία γίνονται μέτοχοί Του. Καί πρέπει νά παραλαμβάνουν τήν πίστη στήν δική τους ἀποστολή καί στήν δική Του θυσία. Ὡ, πόσο μεγαλειώδης θά ἦταν ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἂν οἱ κληρικοί τῆς ἀπόπνεαν τήν ὁσμὴ τῆς γνώσεως, τῆς ἀποστολῆς καί τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ!

• Τάχα παράλαβε ἀπό τόν Χριστό τίποτε ὁ ἱερωμένος, πού δέν βλέπει τούς χριστιανούς σάν παιδιά του; πού δέν ἔ-

χει διάθεση θυσίας γιά χάρη τους; Καί τί τάχα θά παραδώσει, ὅταν βλέπει τήν Ἐκκλησία σάν χῶρο γιά προσωπική του προβολή καί καταξίωση; Κι ὅταν στόχο του ἐξώφθαλμο ἔχει νά κάμει καριέρα;

Ἀλήθεια, ἐπῆρε τίποτε ἀπό Ἐκείνον, πού γεννήθηκε σέ σπήλαιο, καί πέθανε σάν κακοῦργος, καί τάφηκε σέ ξένο τάφο, -ὁ κληρικός, καί πιά πολύ ὁ μοναχός, πού ἀφήνει τήν καρδιά του νά κολλάει στόν πόθο γιά πολυτέλεια, γιά μεγαλεία, γιά πλοῦτη; Εἶναι ποτέ δυνατό, μιά τέτοια ἀσυνέπεια νά θεωρηθῆ συμβατή μέ τήν πίστη, μέ τό μήνυμα τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ;

• Λέει ἕνας σοφός πρόγονός μας, ὁ μέγας φιλόσοφος Πλάτων:

«Ὁ ἄνθρωπος, πού δέν ἔχει διάθεση νά κάμει κάτι γιά τίς ιδέες του, δείχνει ἕνα ἀπό τά δύο: Ἡ ὅτι οἱ ιδέες του δέν ἀξίζουν δεκάρα· ἢ ὅτι ὁ ἴδιος δέν ἀξίζει δεκάρα».

Κάτι δέν πάει καλά. Κάτι πρέπει νά κάμομε.

Ἀσφαλῶς.

Ἡ συνειδητοποίηση τοῦ προβλήματος εἶναι δείγμα γνησιότητας.

Καί ἡ βούληση ἀγώνας γιά ὀρθόπο-
δηση. Εἶναι ζήλος ἀποστολικός.

Σταυρός. Σέ τί ἐγκείται ὁ Σταυρός τοῦ
μοναχοῦ, καί κατά τόν ἅγιο Κοσμᾶ;

● **Στήν ἀκτημοσύνη.** Ποιά ἡ περιουσία
τοῦ μοναχοῦ Κοσμᾶ; Οὔτε γρόσι δέν εἶχε.
Ποιό τό σπίτι του; Τό ἴδιο μέ τό σπίτι τοῦ
Κυρίου, πού δέν εἶχε «πού τήν κεφαλὴν
κλίνει» (Μαθ. 8,20). Λέγει ὁ ἅγιος Κοσμᾶς:
«*Ἀμὴ ὡσάν θέλῃς νά φυλάξῃς παρθενίαν,
πρέπει πρῶτον θεμέλιον νά βάλῃς τήν ἀκτη-
μοσύνην καί νά μὴν ἔχῃς σακκοῦλαν, νά μὴν
ἔχῃς κασέλαν.*»

Ὁ μοναχός ἔχει παραδοθῆ στήν πρόνοια
τοῦ Θεοῦ. Ἄν ἔχῃ δικά του πράγματα, τότε
δέν εἶναι μοναχός. Καί ὁ μοναχισμός ἀσκεῖ
τήν ἀκτημοσύνη ὄχι μόνο ἀτομικά, ἀλλά καί
συνολικά. Ἄλλοίμονο, ἂν, ἐν ὀνόματι τοῦ
μοναχισμοῦ ἢ κάποιας Μονῆς, συγκεντρῶ-
νται ὑλικά πράγματα, περισσότερα ἀπό
τά ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα! Κάποτε ὁ μονα-
χισμός διέθετε μόνο σπῆλαια καί καλύβες,
ἀλλά εἶχε ἅγιους. Τώρα διαθέτει ἀληθινά πα-
λάτια, ἀλλά δέν μπορεῖ νά ἰσχυριστῆ, ὅτι
ἔχει πάντοτε ὄντως ἀφιερωμένα στό Χριστό
πρόσωπα.

Οἱ μοναχοὶ εἶναι τά **στρουθία** τοῦ Θεοῦ
καί τά μοναστήρια **φτωχές φωλιές** γιά τοὺς
ἅγιους τῆς γῆς, πού σέ λίγο θά μεταναστεύ-
σουν στοὺς οὐρανοὺς.

● **Σταυρός τοῦ μοναχοῦ καί ἡ ἄσκησις.**
Εἶναι ἡ ἐκούσια σκληραγωγία. Παλεῖει ἐνα-
ντίον τῶν πειρασμῶν καί τῶν παθῶν. Ἄς
ἀκούσουμε, πῶς παρουσιάζει τήν πάλη τοῦ
μοναχοῦ ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός: «*Καί
νά τηγανίζῃς τό σῶμά σου, καθὼς τηγανίζεις
τό ψάρι, μέ νηστεῖες, προσευχές, ἀγρυπνίες,
μέ κακοπάθειες, διά νά νεκρώῃς, νά ταπει-
νῶς τήν σάρκα.*»

Τά λόγια του θυμίζουν τήν **ἀσκητική ἐμ-
πειρία** τοῦ ἀποστ. Παύλου: «*Υποπιάζω μου
τό σῶμα καί δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κη-
ρύξας, αὐτός ἀδόκιμος γένωμαι*» (Α΄ Κορ.
9,27).

Ἡ ἄσκησις τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ,
καί μάλιστα τοῦ ἀγάμου ἀφιερωμένου, εἶναι
μιά διαρκῆς βία. Ἡ **ἅγια βία** πρὸς καταστο-
λή τῆς ἀγρίας βίας, τῆς καταπιέσεως τῶν
ἁμαρτωλῶν ὀρμῶν καί παθῶν. Μᾶς κατα-

πιέζουν ὁ παλαιός ἑαυτός μας, ὁ κόσμος, τά
σύγχρονα μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως. Συν-
θλίβουν κυριολεκτικά τήν ἐλευθερία μας. Ἡ
ἀντίστασις κατά τοῦ ὀρμητικοῦ κακοῦ γίνε-
ται μέ τόν προσωπικό μας ἀγῶνα, μέ τή βία,
γιά τήν ὁποία μιλάει ὁ Κύριος: «*Ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν βιάζεται καί οἱ βιασταὶ ἄρπά-
ζουσιν αὐτήν*» (Μαθ. 11,12).

Μιλώντας ὁ ἅγιος Κοσμᾶς γιά τό σαρκι-
κό φρόνημα, πού ὄλο καί περισσότερο ἔχει
ἀπαιτήσεις, χρησιμοποιεῖ ἀποτρόπαιες μέν,
πλήν χαρακτηριστικές εἰκόνες: «*Νά ταπει-
νῶνῃς τήν σάρκα, ὅπου εἶναι ἕνας λύκος,
ἕνα γουρούνι, ἕνα θηρίον, ἕνα λεοντάρι.*»

● **Σταυρός γιά τό μοναχό καί ἡ φυγή.**
Εὐλογημένος Σταυρός. Καμμιά σχέσι δέν
ἔχει ὁ μοναχός μέ τόν κόσμο. Προτρέπει ὁ
Κοσμᾶς: «*Καί νά φύγῃς ἀπό τόν κόσμον, μά
περισσότερον ἀπό τήν γυναῖκα. Τό ἴδιον καί
ἡ καλογραία τόν ἄνδρα. Μέ ἄλλον τρόπον
δέν ἔμπορεῖ ὁ καλόγηρος νά σωθῆ, παρά μα-
κρὰ νά φεύγῃ τόν κόσμον. Εἶναι κανένας
καλόγηρος ἐδῶ; Φύγε, καλόγηρέ μου, πήγαι-
νε εἰς τήν ἔρημον, ἐάν θέλῃς νά σωθῆς.*»

Κάποτε τά μοναστήρια ἦσαν ἀπομακρο-
σιμένες **ἀετοφωλιές** γιά τά πτηνά τοῦ οὐρα-
νοῦ, τοὺς **νοσταλγούς τῆς ἡσυχίας.** Τώρα τεί-
νουν νά γίνουν **τουριστικά περίπτερα.**

Κάποτε τά μοναστήρια ἦσαν ὅλα **ἄβατα,**
τόποι προσευχῆς καί ἀσκήσεως. Τώρα, μερι-
κά, τείνουν νά γίνουν πολυκοσμοὶ καί **πολύ-
βοοὶ** τόποι.

Ὁ μοναχός, κατά τόν ἅγιο Κοσμᾶ τόν
Αἰτωλό, εἶναι ἀσφαλῆς στό κελλί του. Μονα-
χός ἔξω ἀπ' τό μοναστήρι του, ἔξω ἀπ' τό
κελλί του, ἔξω ἀπ' τήν πνευματική του ζωή,
ἀπ' τό μοναχικό του κανόνα, εἶναι σάν τό
ψάρι ἔξω ἀπ' τό νερό.

ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ

Ἡ εὐχή τῆς Ἀναφορᾶς

Λειτουργός καί πιστοί (ἐκκλησιαζόμενοι) **συμπροσεύχονται** κατά τήν ὥρα ἰδίως τῆς θείας Λειτουργίας. Οἱ **εὐχές** εἶναι κοινές προσευχές. Ὄταν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος τίς συνέτασσε, εἶχε μπροστά του τόν κληρο καί τό λαό, τό «*πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας*». Γι' αὐτό ἄλλωστε, ἐκτός ἀπό μία, ὅλες οἱ εὐχές τῆς Λειτουργίας εἶναι συντεταγμένες σέ **πληθυντικό**. Δέν ἔχει μυστικό νά κρύψη ἀπ' τό λαό ὁ πρεσβύτερος ἢ ὁ ἐπίσκοπος.

Ἡ **κοινωνία** τῆς πίστεως καί τῆς ἀγάπης ἐν Χριστῷ συγκροτεῖ σ' ἓνα σῶμα τοὺς πιστούς. Ὅλοι μαζί ἀπευθύνονται κατανυκτικά στόν Κύριο τοῦ ἐλέους καί τῶν οἰκτιρῶν. Τό πνεῦμα τῆς συμπροσευχῆς καί τῆς κατανοήσεως τῶν λεγομένων κατά τή θ. Λειτουργία, τονίζεται στό 14ο κεφάλαιο τῆς Α' πρὸς Κορινθίους.

Συγκλονιστικές ὅλες οἱ αἰτήσεις, οἱ δεήσεις καί οἱ εὐχές τῆς λειτουργικῆς μας πράξεως. Ξεχωρίζουν σέ θεολογία καί **λατρευτικό μεγαλεῖο** τρεῖς εὐχές:

- Ἡ πρώτη εἶναι ἡ εὐχή τῆς **Προσκομιδῆς**. Συνήθως λέγεται ἀπό τό λειτουργό, τό πρῶτ', στό τέλος τοῦ Ὁρθρου, ὅταν καλύπτῃ στήν «*Πρόθεσι*» τά πρὸς ἁγιασμό Δῶρα. Μνημονεύουμε ἐδῶ τοῦ μακαριστοῦ ἐπισκόπου **Ἰγνατίου Γεροντοῦ**, πού ἀκολουθώντας τά ἴχνη τοῦ λειτουργιολόγου **π. Γερασίμου Παρασκευοπούλου**, τήν εὐχή τῆς Προσκομιδῆς (ἢ Προθέσεως) τήν ἔλεγε κατά τή Μεγάλη Εἴσοδο.

Οἱ περισσότεροι κατά τή Μεγάλη Εἴσοδο (παραβαίνοντας παλαιά λειτουργικῆ πρᾶξι) προβαίνουν σέ μνημονεύσεις ὀνομάτων καί κατηγοριῶν (κτητόρων, ἀρχόντων κ.λπ.). Ἄλλ' ἡ **μνημόνευσις** ζώντων καί κεκοιμημένων γίνεται ἀπ' ἑνός μὲν κατά τήν Πρόθεσι, ἀπ' ἑτέρου δέ μετὰ τόν καθαγιασμό τῶν τιμίων Δώρων. Γι' αὐτό λέγεται τό «*Καί ὧν ἕκαστος κατά διάνοιαν ἔχει, καί πάντων καί πασῶν*».

Καλό εἶναι ν' ἀκούγεται ἡ εὐχή τῆς Προσκομιδῆς, ὅπου καί οἱ συγκινητικές δεήσεις: «*Μνημόνευσον ὁ Θεός τῶν προσενεγκάντων καί δι' οὓς προσήγαγον καί ἡμᾶς ἀκατακρίτους διαφύλαξον ἐν τῇ ἱερωργίᾳ τῶν θείων Σου μυστηρίων*».

- Ἡ δεύτερη εἶναι ἡ εὐχή τοῦ **Χερουβικοῦ**, ἡ μόνη, πού ἀφορᾷ ἀποκλειστικά στό πρόσωπο τοῦ λειτουργοῦ.

- Ἡ τρίτη εἶναι ἡ εὐχή τῆς **Ἀναφορᾶς**.

Τό μέρος ἐκεῖνο τῆς θείας λειτουργίας, πού καλεῖται «*Ἀναφορά*», ἀρχίζει μέ τό «*Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου πρόσχωμεν. Τήν ἁγίαν Ἀναφοράν ἐν εἰρήνῃ προσφέρειν*». Ὁρθιοι ὅλοι οἱ πιστοί ἀκοῦνε τό κάλεσμα τοῦ λειτουργοῦ: «*Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ*». Καί ἀπαντοῦν: «*Ἄξιον καί δίκαιον*».

Ἦστερα δέ ἀπό μικρῆ σιγή, «*ὁ λειτουργός ἀκούεται γεγωνυῖα τῇ φωνῇ, ἐν φόβῳ καί τρόμῳ ἀναγινώσκων τήν ἁγιωτέραν εὐχὴν τῆς θείας Λειτουργίας, τό “Ἄξιον καί δίκαιον Σέ ὑμνεῖν,…”*» (ἀρχιμ. Γερασίμου Παρασκευοπούλου, «*Ἐρμηνευτικὴ ἐπιστολὴ ἐπὶ τῆς θ. Λειτουργίας*», ἐκδ. α', σελ. 204).

- Λέγεται ἡ εὐχή πού ἀκολουθεῖ «**Ἀναφορᾶς**», διότι ἀναφέρει ὅλες τίς γνωστές καί ἄγνωστες **εὐεργεσίες** τοῦ Θεοῦ. Τόν εὐχαριστοῦμε μ' ὅλη μας τήν καρδιά.

- «**Ἀναφορά**»! Καί διότι ἀναφέρει τοὺς πιστούς, καθ' ὃν τρόπον ὁ Κύριος «*ἀνέφερε*» (ἀνέβασε) τοὺς τρεῖς Μαθητές στό Θαβώρ (Ματθ. ις' 1). Ἡ εὐχή αὐτὴ μᾶς **ἀνεβάξει** σέ ὑψηλές πνευματικὲς ἐντάσεις καί ἀνατάσεις.

● «**Ἀναφορά**»! Καί διότι ὁδηγεῖ ἡ εὐχή αὐτή στή μεγάλη **Προσφορά**. Μᾶς ἀνεβάξει στό ὑπερῶο τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Μᾶς χαριτώνει ν' ἀπολαύσουμε τό ὕψος τῆς θείας Λειτουργίας, τό «*Λάβετε φάγετε...*», τό «*Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες...*».

Ἡ ἀναφορά τῆς εὐχῆς «*Ἄξιον καί δίκαιον Σέ ὑμνεῖν...*» κορυφώνεται στήν προσφορά τῶν τιμίων Δώρων, στή μοναδική γιά τόν ἄνθρωπο προᾶξι, πού συνοψίζεται στή φράσι: «*Τά Σά ἐκ τῶν Σῶν, Σοί προσφέρομεν, κατά πάντα καί διά πάντα*».

● Ἡ **συμπροσευχή** λειτουργοῦ καί λαοῦ μέ τό «*Ἄξιον καί δίκαιον...*» ἀποτελεῖ συγκλονιστική ἐμπειρία. Καί ἀλλοίμονο, ἂν τά θεϊκά λόγια τῆς ἥ λέγονται «παπατρέχικα», ἤ ἀναφέρονται προωθύτερα, ἤ τά οἰκειοποιεῖται μόνο ἓνα πρόσωπο. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, συντάκτης ἄλλωστε τῆς εὐχῆς, στηλιτεύει τήν ἀσέβεια, πού καί σήμερα παρατηρεῖται. Δηλαδή, τήν ὥρα ἐκεῖνη οἱ περισσότεροι ἔμενε **ψέματα** στό λειτουργό. Τοῦ εἶπαμε «*Ἔχομεν πρός τόν Κύριον*» νοῦ καί καρδιά, κι ἐμεῖς περὶ ἄλλων τυρβάζουμε κι αὐτή τήν ἱερή ὥρα: «*Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; Οὐχ ὑπέσχου τῷ ἱερεῖ εἰπόντι, “Ἄνω σχῶμεν ἡμῶν τόν νοῦν καί τās καρδίας”, καί εἶπας, “Ἔχομεν πρός τόν Κύριον”; Οὐ φοβῆ; Οὐκ ἐρυθριᾷς, κατ' αὐτήν τήν φοβερᾶν ὥραν ψεύστης εὐρισκόμενος; Βαβαί τοῦ θαύματος! Τῆς τραπέζης τῆς μυστικῆς ἐξηρητισμένης, τοῦ ἀμνοῦ τοῦ Θεοῦ ὑπέρ σου σφαγιαζόμενου, τοῦ ἱερέως ὑπέρ σου ἀγωνιζόμενου, πυρός πνευματικοῦ ἐκ τῆς ἀχράντου ἀναβλύζοντος τραπέζης, τῶν Χερουβεὶμ παρισταμένων καί τῶν Σεραφεὶμ ἱπταμένων, τῶν ἐξαπτερυγῶν τά πρόσωπα κατακαλυπτόντων, πασῶν τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων μετά τοῦ ἱερέως ὑπέρ σου πρεσβευουσῶν, τοῦ πυρός τοῦ πνευματικοῦ κατερχομένου, τοῦ αἵματος ἐν τῷ κρατηρί εἰς σὴν κάθαρσιν ἐκ τῆς ἀχράντου πλευρᾶς κενουμένου, οὐ φοβῆ; Οὐκ ἐρυθριᾷς καί κατά ταύτην τήν φοβερᾶν ὥραν ψεύστης εὐρισκόμενος;*» (Ε.Π.Ε. 30,314).

Μετὰ φρασις: Τί κάνεις, ἄνθρωπε; Δέν ὑποσχέθηκες στόν ἱερέα πού εἶπε, «*Τό νοῦ καί τήν καρδιά μας ψηλά ἄς ὑψώσουμε*», καί τοῦ ἀπάντησες, «*Ἔχομε ψηλά καρδιά καί διάνοια*»; Δέν φοβάσαι; Δέν κοκκινίζεις ἀπό ντροπή νά παρουσιάξῃσαι ψεύτης τήν ὥρα τῆ φρικτῆ; Πῶ, πῶ, θαῦμα! Ἡ μυστική τραπέζα ἔχει ἐτοιμασθῆ. Ὁ ἀμνός τοῦ Θεοῦ θυσιάζεται γιά σένα. Ὁ ἱερέας ἀγωνίζεται γιά σένα. Πνευματική φωτιά ξεπετιέται ἀπ' τήν ἀχραντή τραπέζα. Τά Χερουβεὶμ παραστέκουν. Τά Σεραφεὶμ πετᾶνε. Τά ἐξαπτερυγα κατακαλύπτουν τά πρόσωπα. Ὅλες οἱ ἀσώματες δυνάμεις μαζί μέ τόν ἱερέα πρεσβεύουν γιά σένα. Τό Ἅγιο Πνεῦμα κατεβαίνει. Τό Αἷμα χύνεται στό Ποτήρι ἀπό τήν ἀχραντή Του πλευρά γιά δική σου κάθαρσι. Καί σύ δέν φοβάσαι; Δέν κοκκινίζεις ἀπό ντροπή, πού παρουσιάξῃσαι ψεύτης τήν ὥρα αὐτή τῆ φοβερῆ;

● Ἡ εὐχή τῆς Ἀναφορᾶς, εἰδικά τό «*Ἄξιον καί δίκαιον Σέ ὑμνεῖν, Σέ εὐλογεῖν, Σοί εὐχαριστεῖν...*», συνοδεύεται ἀπό τοὺς **ἀγγελικούς χορούς**, γιά ὅσους βέβαια πιστεύουν. Δέχεται ὁ Θεός τῆ δική μας εὐχαριστιακή Λειτουργία, μολονότι ἐκεῖνη τήν ὥρα περιῖπτανται «*μυριάδες ἄγγελοι καί χιλιάδες ἀρχάγγελοι*», τά Σεραφεὶμ καί τά Χερουβεὶμ «*ᾄδοντα, βοῶντα, κεκραγότα καί λέγοντα*».

Ρωταί ὁ μακαριστός λειτουργιολόγος π. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος: «*Ποῖος ἐμπνευσμένος ἐρμηνευτής ἢ μουσουργός θά δυνηθῆ νά διακρίνη τήν πολύφωνον ἀρμονίαν τῆς ἀφοσιώσεως τῶν ἀγγελικῶν χορῶν;*» (ἐνθ. ἀν. σελ. 208).

Στό ἐπόμενο μερικῆς θεολογικῆς καί πνευματικῆς ἐπισημάνσεις πάνω στό περιεχόμενο τῆς Εὐχῆς.

Γνωριμία με τόν ΠΑΥΛΟ

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β΄ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Θεός παρακλήσεως

Β΄ Κορ. α΄ 3-4

Εὐλογητός ὁ Θεός (στ. 3)

Ἡ ἀρχή τοῦ Παύλου εἶναι ἡ δοξολογία τοῦ Θεοῦ. Ἄλλωστε ὅλα ἐκεῖ ἀποσκοποῦν, στή δόξα τοῦ Θεοῦ. Φυσικά καί ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Ὅλα προκαλοῦν καί προσκαλοῦν σέ δοξολογία τοῦ Θεοῦ. Πολύ περισσότερο τά ἔκτακτα γεγονότα. Ὁ Θεός εἶναι Θεός ἀγάπης, οἰκτιρῶν καί παρακλήσεως.

● Μᾶς ἀγαπᾷ. Γι' αὐτό καί μᾶς συγχωρεῖ.

● Μᾶς ἀγαπᾷ. Γι' αὐτό καί μᾶς λυτρώνει ἀπό τίς δοκιμασίες.

● Μᾶς ἀγαπᾷ. Γι' αὐτό καί δέν μᾶς ἀφήνει νά στενοχωρηθοῦμε πάνω ἀπό ὅσο ἀντέχουμε. Μαζί μέ τί δοκιμασία χαρίζει καί τήν «ἐκβασίν τοῦ δύνασθαι ἡμᾶς ὑπενεγκεῖν» (Α΄ Κορ. ι΄ 13).

Οἱ θλίψεις τοῦ Παύλου ἦσαν πολλές. Καί σωματικές καί πνευματικές. Καί ἀπό μέσα, ἀπό τούς κόλπους τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Καί ἀπό ἔξω, ἀπό τούς ἐθνικούς καί Ἰουδαίους.

Τό βλέμμα του ὅμως δέν σταματοῦσε στίς θλίψεις. Προχωροῦσε στό «*ρύστη*» στό Θεός «*πάσης παρακλήσεως*».

Αὐτόν δοξολογεῖ στήν ἀρχή τῆς Ἐπιστολῆς: «*Εὐλογητός ὁ Θεός καί Πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πατήρ τῶν οἰκτιρῶν καί Θεός πάσης παρακλήσεως*» (στ. 3). Ἀπόδοσις στήν ἀποελληνική: «*Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός καί Πατέρας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὁ Πατέρας, πού δίνει τά ἐλέη· ὁ Θεός, πού δίνει κάθε παρηγορία καί ἐνίσχυσι*».

● Ὅλη ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας ἀρχίζει μέ τό «*Εὐλογητός ὁ Θεός*». Ὅλες οἱ ἀκολουθεῖες τῆς ὀρθοδόξου λατρείας ἀρχίζουν μέ τό «*Εὐλογητός ὁ Θεός...*». Εἶναι δοξολογική ἡ λατρεία καί ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλωστε καί στήν προσευ-

χή, πού μᾶς δίδαξε ὁ Χριστός νά λέμε, ἕνα ἀπό τά αἰτήματα εἶναι καί ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ Πατέρα: «*Ἁγιασθήτω τό ὄνομά σου*» (Ματθ. στ΄ 9).

Ὅλα νά τελοῦνται μ' αὐτή τήν προοπτική: Τόν ἁγιασμό τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, τή δοξολογία Του. Τό ἐρώτημα-κριτήριο ὄλων τῶν ἐνεργειῶν μας αὐτό εἶναι: «*Τό κάνω γιά τί δόξα τοῦ Θεοῦ;*» (ιδεῖ καί Α΄ Κορ. ν΄ 31).

Στήν περίπτωση τοῦ Παύλου ὁ Θεός εἶναι «*εὐλογητός*» καί διότι τόν ἔσωσε ἀπό τόσους κινδύνους. Ἐπειδή μερικοί Κορίνθιοι εἶχαν παρῶντο, πού ἀργοποροῦσε ὁ Παῦλος νά τούς ἐπισκεφθῆ, ἀπολογεῖται τρόπον τινά. Σάν νά τούς λέν: Κατηγορεῖτε ἄνθρωπον, πού εὐχαριστεῖ τό Θεό γιά τήν ἔκτακτη συμπαράστασι. Ἄντί νά πῆτε καί σεῖς, «*Νᾶναι δοξασμένο τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πού ἔσωσε τόν Παῦλο*», εἶστε ἔτοιμοι νά τόν κατηγορήσετε γιατί βράδυσε νά ἔλθῃ σέ σᾶς.

● Ὁ Θεός εἶναι Πατέρας. Καί μόνο ὁ χαρακτηρισμός «*Πατέρας*» ἀρκεῖ νά μᾶς γεμίξῃ παράκλησι, παρηγορία, ἀσφάλεια, ἐγγύησι, χαρά.

Πατέρας τοῦ Κυρίου ἡμῶν (στ. 3)

Εἶναι Πατέρας πρωτίστως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. «*Καί Πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*», Πατέρας κατ' οὐσίαν. Ὁ Χριστός εἶναι «ὁ ὢν εἰς τόν κόλπον τοῦ Πατρός» (Ἰωάν. α΄ 18). Εἶναι ἀπόλυτα ἐνωμένος μέ τόν Πατέρα. Διακηρύσσει: «*Ἐγώ καί ὁ Πατήρ ἓν ἐσμεν*» (Ἰωάν. ι΄ 30).

Στό κατά Ἰωάννη Εὐαγγέλιο δεκάδες φορές ὁ Κύριος μιλάει γιά τό Θεό ὡς δικό Του Πατέρα, τονίζει τήν ὁμοουσιότητά Του ὡς Υἱοῦ μέ τόν Πατέρα, ἀπευθύνεται στό Θεό ὡς

Πατέρα, μέ οικειότητα έντελώς διαφορετική από αὐτήν, πού οἱ ἄνθρωποι μιλάνε στό Θεό, ὡς κατὰ χάριν Πατέρα.

Ἐπί Χριστός μιλοῦσε γιά τό Θεό Πατέρα τόσο προσωπικά καί φυσικά, ὥστε μία ἀπό τίς βασικές κατηγορίες τῶν ἐκθρῶν Του ἦταν καί αὐτή, ὅτι «πατέρα ἴδιον ἔλεγε τόν Θεόν, ἴσον ἑαυτόν ποιῶν τῷ Θεῷ» (Ἰωάν. ε' 18).

Ἐπί μόνο δέν διαμαρτύρεται ὁ Χριστός γιά τήν κατηγορία, ἀλλά καί τή θεμελιώνει. «Ἐπειδή ὁ πατήρ ἐγείρει τούς νεκρούς καί ζωοποιεῖ, οὕτω καί ὁ υἱός οὓς θέλει ζωοποιεῖ» (Ἰωάν. ε' 21).

● Ἐπί Θεός, ὁ Πατέρας τοῦ Μονογενοῦς, καταδέχεται νά εἶναι καί δικός μας πατέρας. Ἐπί Κύριος εἶναι «ἡμῶν», δικός μας, γιά ὅλους. Ἐπί Ἄρα καί ὁ Πατέρας Θεός εἶναι γιά ὅλους. «Καί Πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (στ. 3). Μᾶς καταξιώνει ἑνός προνομίου, πού ἀνήκει στό μονογενῆ Υἱό καί Λόγο.

● Ἐπί Θεός δέν εἶναι Πατέρας αὐστηρός ἤ τιμωρός. Εἶναι πατέρας ἀγάπης καί οἰκτιρῶν. Ἐπί Ὅσοι τόν δέχονται, τούς δίνει τήν ἐξουσία νά γίνονται παιδιά Του. Καί παιδιά τοῦ Θεοῦ σημαίνει παιδιά συνεχοῦς ἀγάπης. Παιδιά συνεχοῦς στοργῆς. Παιδιά ποτέ ὀρφανά καί μόνα τους. Παιδιά ποτέ στενοχωρημένα, ἀλλά πάντοτε παρηγορημένα. «Ἐπί Πατήρ τῶν οἰκτιρῶν καί Θεός πάσης παρακλήσεως» (στ. 3).

● Ἐπί Ὅ,τι εἴμαστε, τό ὀφείλουμε στοῦς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ. Καί ὁ Παῦλος δέν θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ἄξιο τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ. Ἐπί Ὅλες τίς θεωρεῖ «κατά χάριν», δωρεές, οἰκτιρμούς.

Ἐπί Ὅσα ὑπέφερε, γιά τό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου τά ὑπέφερε. Καί ὅμως, δέν θεωρεῖ, ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένος ὁ Θεός νά τόν σώσει. Τόν σώζει γιατί τόν ἐλεεῖ.

● Ἐπί Θεός εἶναι Θεός «πάσης παρακλήσεως». Ἐπί Ὅποιαδήποτε ἐνίσχυσις, ὅποιαδήποτε λύσις, ὅποιαδήποτε ἀνακούφισις, ἀπό Ἐκεῖνον προέρχεται. Κάθε πρόβλημα ἀπαιτεῖ ξεχωριστή λύσι. Κάθε θλίψις ἀπαιτεῖ ξεχωριστή παρηγορία. Κάθε ἀρρώστια ἀπαιτεῖ ξεχωριστό φάρμακο.

Θλίψις καί παράκλησις (στ. 4)

Ἐπί Ἡ χαρά εἶναι καλοποποιημένη. Ἐπί

Ἡ θλίψις. Πολλές οἱ μορφές τῆς θλίψεως. Ἐπί Θεός εἶναι «πάσης θλίψεως». Ἐπί «Παράκλητος». Δέν εἶναι ὁ γιατρός μιᾶς μόνο ειδικότητας. Ἐπί Ὅλων τῶν ειδικῶν καί γενικῶν θλίψεων εἶναι ἡ «παρακλήσις». «Ἐπί Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐν πάση θλίψει ἡμῶν εἰς τό δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάση θλίψει διά τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοί ὑπό τοῦ Θεοῦ» (στ. 4). Ἐπί Ἀπόδοσις στήν ἀπλοελληνική: «Ἐπί τός μᾶς ἐνισχύει σέ κάθε θλίψι μας, γιά νά μπορούμε κι ἐμεῖς νά ἐνισχύουμε ὅσους περνᾶνε ὅποιαδήποτε θλίψι μέ τήν ἐνίσχυσι, πού ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἐνισχυόμαστε ἀπό τό Θεό».

● Ἐπί Ἡ χριστιανός δέν εἶναι ὁ ἀπείραστος, ὁ ἀδοκίμαστος, ὁ χωρίς πόνους καί θλίψεις. Ἐπί Ἀντίθετα ἡ γνησιότητά του φαίνεται τήν ὥρα τῆς θλίψεως.

Ἐπί Τό χρυσάφι τῆς γνησιότητος δοκιμάζεται στό καμίνι τῶν θλίψεων. Πολλοί εὐχαριστοῦν τό Θεό, πού δέν ἔχουν θλίψεις. Δέν εἶναι κακό. Διότι εἶναι μέγας πειρασμός οἱ θλίψεις. Δέν βγαίνουν μέσα ἀπ' αὐτές μόνο μάρτυρες. Βγαίνουν καί γογγυστές καί λιποτάκτες. Ἐπί Ὅμως τό σημάδι, τό στίγμα τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ θλίψις.

Ἐπί Ὁ Παῦλος εὐχαριστεῖ τό Θεό ὅχι διότι δέν τοῦ παρεχώρησε θλίψεις, οὔτε διότι τόν ἔβγαλε γρήγορα ἀπό τίς θλίψεις. Τόν εὐχαριστεῖ, διότι ὄντας μέσα στό καμίνι τῶν θλίψεων ἐνιωθε τήν ἄνωθεν ἄνεσι καί χαρά.

Ἐπί Οἱ θλίψεις καί ἡ παρηγορία τοῦ Παρακλήτου (Ἰωάν. ε' 26) κάνει τοὺς Ἐπί Ἀποστόλους νά μπορούν νά χειραγωγοῦν τοὺς χριστιανούς στό δύσκολο μάθημα τῆς θλίψεως. Ἐπί αὐτό καί λέει: «Ἐπί Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐν πάση θλίψει ἡμῶν εἰς τό δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάση θλίψει διά τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοί ὑπό τοῦ Θεοῦ» (στ. 4).

● Ἐπί Ὁ διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου δέν εἶναι ὁ θεωρητικός τοῦ Σταυροῦ. Διδάσκει ἀπό τό βῆμα τοῦ Σταυροῦ. Δέν εἶναι ὁ θεωρητικός τῆς θείας βοηθείας. Διδάσκει ἐμπειρικά. Ζῆ τήν παράκλησι. Ἐπί Ἐμπιστεύεται τή ζωή του στό Θεό πάσης παρακλήσεως.

Ἐπί Ἐτσι μπορεῖ «παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάση θλίψει». Μπορεῖ νά ἐνισχύη κάθε νοσημένο. Μπορεῖ νά βοηθήσῃ ἀποτελεσματικά. Ἐπί Ἡ Ἐκκλησία ἔχει λόγο κατ' ἐξοχίαν παρακλητική.

Ἐλεύθεροι

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

Τό «ἐφάπαξ» τοῦ Χριστοῦ!

Εταν σκέπτεσαι τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ στό Σταυρό καί τήν αἰώνια λύτρωσι πού προσφέρει, κατανοεῖς τί σημαίνει νά προσέρχεσαι στό Χριστό καί πῶς πρέπει νά προσέρχεσαι σ' Ἐκεῖνον, πού προσφέρεται γιά σένα.

• Ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι ἄξιος «προσερχεσθαι ἢ προσεγγίζειν» τό μυστήριο τῆς ἱερωσύνης, τό θυσιαστήριο τοῦ Θεοῦ, τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ.

• Ἐκεῖνος, ὁ Σωτήρας Χριστός, παίρνει τίς ἀμαρτίες μας καί μᾶς δέχεται, ὅταν μετανοοῦμε. Ὁ Ἄναμάρτητος ἀγκαλιάζει τόν ἀμαρτωλό!

Περιγράφοντας τό μεγαλεῖο τοῦ ἀρχιερέως Χριστοῦ ὁ ἀπόστ. Παῦλος λέει: «Τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὄσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπό τῶν ἀμαρτωλῶν» (Ἐβρ. ζ' 26-27).

Σέ ἀπόλυτο βαθμό ὁ Χριστός εἶναι:

• Ἄκακος. Χωρίς ἴχνος κακίας, κακότητας, πονηρίας καί δόλου. «Οὐχ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ» (Ἠσ. νγ' 9. Α' Πέτρ. β' 22).

• Ἀμίαντος. Ἄν στό πάλλευκο χιόμι τῆς ψηλῆς ἀπάτητης κορφῆς εἶναι δυνατόν νά βρῆς μαύρη κηλίδα, ἀπείρως πῶς ἀδύνατο εἶναι νά ἐπισημάνης μῶμο πάνω στό πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ποῦναι ἡ πάλλευκη κορυφή τῆς ἀπόλυτης ἀναμαρτησίας. Ἡ θυσία τοῦ Σταυροῦ εἶναι σωτήρια, ὡς θυσία «ἀμνοῦ ἀμώμου καί ἀσπίλου (τοῦ) Χριστοῦ» (Α' Πέτρ. α' 19).

• Χωρισμένος ἀπ' τήν ἀμαρτία. Μυστήριο τό πῶς ἐνώθησαν στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ἡ θεία καί ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Μυστήριο καί τό πῶς συνυπάρχουν τά δύο: Καί ἡ ἀπόλυτη κοινωνία καί ἡ ἀπόλυτη διάστασις. Εἶναι ὁ

Χριστός καί ἀπόλυτα ἐνωμένος μέ τό ἀμαρτωλό πλάσμα Του. Εἶναι καί ἀπόλυτα χωρισμένος ἀπ' τήν ἀμαρτία τοῦ πλάσματός Του.

• Εἶναι ὁ ἀρχιερέας, πού προσφέρει τή ζωή Του, χωρίς νά πάσχη καθόλου ἡ Θεότητά Του. Πάσχει ὡς ἄνθρωπος, ἀλλά σώζει ὡς Θεάνθρωπος καί Φιλάνθρωπος.

• Ἡ ἀγάπη Του πάνω στό θυσιαστήριο τοῦ Σταυροῦ εἶναι ὅλη ὑπέρ τῶν ἄλλων, ὑπέρ τῶν ἀμαρτωλῶν, καί μάλιστα ὅλων τῶν αἰώνων! «Τοῦτο ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτόν ἀνευέγκας» (Ἐβρ. ζ' 27). Μιά φορά καί γιά πάντα. Ὅπως μία φορά ἄναψε τόν ἥλιο κι ἔκτοτε φωτίζει πάντοτε καί πάντες.

«Ἐφάπαξ» ἔπαθε ὁ Χριστός. Ἄλλ' αἰώνια πάσχει.

Αἰώνια εἰσπράττουν οἱ ἄνθρωποι τό «ἐφάπαξ», τήν αἰώνια ζωή. Τήν εἰσφορά γι' αὐτό τό «ἐφάπαξ» τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ τήν ἔχει πληρώσει ὁ Χριστός «ἐφάπαξ»! Ἐχει μικρή συμμετοχή κι ὁ ἄνθρωπος. Εἶναι ἡ πίστις του, ἡ μετάνοιά του, ὁ πνευματικός του ἀγώνας.

Τό Μουσεῖο καί τό Μνημεῖο

Μνημεῖο ἀρχιτεκτονικοῦ μεγαλείου θεωρεῖται ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Περικλῆς, πού ἀποφάσισε τόν 4ο αἰῶνα π. Χ. νά τήν κατασκευάσῃ, στους ἐπικριτές του ἔλεγε, ὅτι μέ τό ἔργο αὐτό, ἀφ' ἐνός μὲν θά ἔχουν δουλειά οἱ ἄνεργοι, ἀφ' ἑτέρου δέ ἡ πόλις θ' ἀποκτήσῃ δόξα ἀθάνατη («Πᾶσαν τήν πόλιν ποιούμεν ἔμμισθον ἐξ αὐτῆς ἅμα κοσμουμένην καί τρεφομένην»).

Γιά τό δεύτερο δέν ἔχει κανεῖς ἀντίρρηση. Ἡ Ἀθήνα παρέμεινε γνωστή γιά τήν Ἀκρόπολή της. Γιά τό πρῶτο ὁμως ὑπάρ-

χουν ένστάσεις. Δέν δούλειψαν ἄνεργοι πολίτες γιά τό στήσιμο τῆς Ἀκροπόλεως. Δεκάδες **χιλιάδες δούλοι**, πού γιά τήν «πολιτισμένη» Ἀθήνα, δέν ἦσαν... ἄνθρωποι, αὐτοί δούλειψαν, κοντά φυσικά στούς λίγους γλύπτες, πού μέ τήν τέχνη τους προσέδωσαν στά μάρμαρα τήν ὁμορφιά τους.

Ματωμένους εἶναι ὁ βράχος τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπ' τό «βούρδουλα» πάνω στά κορμιά τῶν δούλων!

● Δέν θά σταθοῦμε ὅμως στό πῶς κατασκευάστηκε ἡ Ἀκρόπολις, οὔτε στήν τότε «ἀντιπολίτευσι», πού κατηγοροῦσε τόν Περικλῆ, ὅτι **σπαταλᾷ** πολύ χρήμα «γιά νά καλλωπίξῃ τήν πόλι καί νά τήν στολίσῃ σάν γυναικα φιλάρεσκη, μέ λίθους πολύτιμους, μέ ναοὺς πανάκριβους».

● Ἡ τέχνη εἶναι τέχνη. Ἡ Ἀκρόπολις παραμένει **μνημεῖο τέχνης** ἀπαράμιλλο.

● Μιά ἀπό τίς θεμελιώδεις ιδέες, πού ἐκφράζει τό «πνεῦμα» τῆς Ἀκροπόλεως - λένε οἱ εἰδικοί-, εἶναι τό **μέτρο**.

Ἡ **ἀμετρία** δέν εἶναι ἀπλῶς ἁμαρτία. Κάποτε γίνεται καί ἀμετροεπῆς ἀνοησία.

● Στά **ἐγκαίνια** τοῦ νέου Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως, πού πραγματοποιήθηκαν στίς 20 Ἰουνίου 2009, λέχθηκαν πολλές ὑπερβολές, πέρα ἀπό κάθε μέτρο. Λέχτηκε π.χ. ἀπό ἐπίσημα χεῖλην:

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

Κωδικός
1323

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ἰδιοκτήτης: Σύλλογος «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής»

Ἐπεύθυνος ἐκδόσεως: Ἀγγελ. Μπότζιου
Χριστοκοπίδου 12 - 105 54 - Ἀθήνα

www.ioannisvaptistis.gr

Τηλέφωνα: 2103212713 & 2109765440

e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου:

Κωνστ. Σανιδᾶς, Ἰωαννίνων 6 - Μοσχᾶτο

Ἐτήσια συνδρομή:

Ἐσωτερικοῦ 10 €. Κύπρου 20 €.

Ἐξωτερ.: Εὐρώπης 20 €. Ἀμερικῆς: δολ. 25.

Καναδᾶ καί Αὐστραλίας: δολλάρια 30.

Ἐπιταγές καί ἐπιστολές:

Περιοδικό «Βαπτιστής»

Χριστοκοπίδου 12, 105 54, Ἀθήνα.

«Τό μουσεῖο εἶναι ἓνα πολιτισμικό σύμβολο, πού συνοψίζει ταυτόχρονα τήν Αἰσθητική τοῦ Λόγου, τό ἦθος τῆς Ἐλευθερίας καί τή Λογική τῆς Ὁμορφιάς».

Ποῖός εἶναι αὐτός ὁ Λόγος, πού τήν Αἰσθητική του δείχνει τό μουσεῖο;

Ποιά εἶναι αὐτή ἡ Ἐλευθερία, πού τό ἦθος της φανερώνει τό μουσεῖο;

Ποιά ἡ Ὁμορφιά, πού τή Λογική της τονίζει τό μουσεῖο;

● Τό γεγονός εἶναι, ὅτι καί ὁ **Λόγος** καί ἡ **Ἐλευθερία** καί ἡ **Ὁμορφιά** ἔχουν κλαπῆ, σάν τά μάρμαρα τῆς Ἀκροπόλεως, πού βρίσκονται σέ ξένο μουσεῖο (Βρετανικό). Καί τά μέν μάρμαρα μπορεῖ μιά μέρα νά ἐπιστραφοῦν. Πού θά ξαναβροῦμε ὅμως τήν Ἐλευθερία καί τήν Ὁμορφιά, «τήν ωραιότητα τῆς παρθενίας»; Γιά **Παρθενῶνα** μιλάμε, καί τήν **παρθενία** μέ κάθε τρόπο χλευάζουμε καί πολεμάμε.

● Λέχτηκε κατὰ τά ἐγκαίνια:

«Σέ δύσκολους καιρούς οἱ ἄνθρωποι ἀναζητοῦν σύμβολα νά κρατηθοῦν. Καί ἡ ἐναρξὴ λειτουργίας τοῦ Μουσείου Ἀκροπόλης εἶναι ἓνα τέτοιο σύμβολο στοὺς σημερινούς δύσκολους καιρούς!»

Ἔνα, λοιπόν, μουσεῖο, πού μάλιστα σέ δύσκολους (οἰκονομικά) καιρούς στοίχισε πανάκριβα, ἀποτελεῖ σύμβολο γιά νά κρατηθοῦν οἱ ἄνθρωποι;

Σύμβολα ἱερά εἶναι οἱ ζωντανές πραγματικότητες, πού ἐμπνέουν καί δίνουν θάρρος καί ἐλπίδα.

● Καλύτερος ὁ κόσμος δέν θά γίνῃ μέ **μουσεῖα ἄψυχων μαρμάρων** τοῦ παρελθόντος, ἀλλά μέ ζωντανά πρόσωπα καί ζωντανούς οργανισμούς τοῦ παρόντος, τοῦ διαχρονικοῦ παρόντος.

Ἡ **Ἐκκλησία** εἶναι ὁ μόνος ζωντανός οργανισμός, πού μπορεῖ νά στηριχτῇ ὁ κόσμος. Ὁ **Χριστός** εἶναι τό μόνο ζωντανό Πρόσωπο, πού ἐμπνέει τοὺς λαοὺς καί μεταμορφώνει τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Χριστός δέν εἶναι μουσεῖο οὔτε μνημεῖο. Εἶναι **μνήμη παντοτινῆ**.

Ἄρκεῖ ἔμεῖς οἱ χριστιανοὶ νά μὴ χάσουμε τό μέτρο, μεταβάλλοντας τήν Ἐκκλησία σέ... μουσεῖο!

Ηγείται ἢ ἄγεται;

Σύλβιο Μπερλουσκόνι! Τό ὄνομα τοῦ Ἰταλοῦ, πού διαθέτει περιουσία 4,6 δισεκατομμύρια εὐρώ. Ὁ δεύτερος πλουσιώτερος ἄνθρωπος τῆς Ἰταλίας. Ἰδιοκτήτης τῶν περισσοτέρων τηλεοπτικῶν καναλιῶν στήν Ἰταλία. Ὁ τηλεοπτικός διαυλος ἐλέγχεται ἀπ' τόν ἴδιον. Πρόεδρος καί ιδιοκτήτης μεγάλης ποδοσφαιρικής ομάδας. Διαθέτει μυθική βίλα σέ νησάκι τῆς Σαρδηνίας, ὅπου προσκαλεῖ ντουζίνας ἀπό ἐπιλεγμένα κορίτσια. Τά χαρτζιλικώνει μέ 1.500 εὐρώ ἡμερησίως, σὺν τό ἐπίδομα 2.000 εὐρώ γιά κάθε... σεξουαλικό του κέφι!

Αὐτός ὁ ἄνθρωπος, τῶν σκανδάλων καί τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, διατηρεῖ ἀλώβητη τή δημοφιλία του! Κι αὐτός εἶναι πού διοικεῖ σχεδόν παντοδύναμα πολλά χρόνια τήν Ἰταλία!

• Πρωθυπουργός ὁ **σκανδαλοποιός!** Πρωθυπουργός ὁ κατηγορούμενος γιά ἑκατό οικονομικές ἀντινομίες! Πρωθυπουργός ὁ ἄνθρωπος μέ λογιστικές λοβιτοῦρες, τό πρότυπο τῆς διαφθοράς, τό σύμβολο τῆς φοροδιαφυγῆς, ὁ κομπιναδόρος πού χρηματίζει ὄργανα τῆς τάξεως καί δικαστικούς, ὁ συνδεδόμενος ἄμεσα μέ τή Μαφία, ὁ ἀνήκων στή **Μασονική** στοά Ρ2!

• Κι ἂν δέν σᾶς ἀρκοῦν αὐτά γιά νά θαυμάστε τό λαοφιλή ἡγέτη τῆς Ἰταλίας, τόν Μπερλουσκόνι, πού μετά τό Μουσολίνι δέν βρέθηκε ἄλλος μέ τόσο τερατώδη ἐγωισμό, ἀκούστε τό νέο του κατόρθωμα: Πέρυσι πέρασε νόμο, πού ἀποκλείει τήν ποινική δίωξι τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Πρωθυπουργοῦ καί τοῦ προέδρου τῆς Ἄνω καί Κάτω Βουλῆς, διαρκούσης τῆς θητείας τους!

• Δέν ὠραιοποιοῦμε τοὺς **δικούς μας πολιτικούς ἡγέτες**, συγκρίνοντάς τους μέ τόν κ. Σύλβιο Μπερλουσκόνι. Μέ κριτήριο τό Εὐαγγέλιο καί τίς ἠθικές του ἀξίες, δέν ὑστεροῦν καί ὠρισμένοι δικοί μας. Φτωχαδάκια ἦσαν μερικοί, πάμπλουτοι γίνανε! Ἄδιάφοροι οἱ πῖο πολ-

λοί ὡς πρός τή χριστιανική πίστι, προκαλοῦν καί μέ τή ζωή τους. Κατά καιρούς δέ εἶδαμε καί δικούς μας πολιτικούς ν' ἄγωνται καί νά φέρονται ἀπό ἀλλεπάλληλες ἐρωμένες!

Τοῦ Ἰταλοῦ ὅμως Μπερλουσκόνι τό παράδειγμα δέν ἔχει «ταίρι». Ἀμίμητος καί σέ δυό ἀκόμα σημεία:

• Γιά ν' ἀποσπάση ψήφους στίς εὐρωεκλογές ἔβαλε ὑποψήφους εὐρωβουλευτίνες διάφορες «στάρ», πού προκαλοῦν μέ τίς γυμνές τους φωτογραφίες. Φυσικά πέταξε καί μιά ἀκόμα ἀπ' τίς συζύγους του, ἀφοῦ ὁ 70χρονος περίπου πολιτικός, ἐρωτεύτηκε μιά μικρούλα!...

• Ὡς ἀκόρεστο ἐρωτύλο τόν ἀγαπᾶνε οἱ Ἰταλοί. Ὁ ἴδιος ξέρετε πῶς ἀποκαλεῖ τόν ἑαυτό του;

«Εἶμαι ὁ Ἰησοῦς Χριστός τῆς πολιτικῆς! Δέν χρειάζομαι ἕνα ἀξίωμα γιά νά ἀποκτήσω δύναμη. Ἐχω σπίτια ἀνά τόν κόσμο, ἐκπληκτικά σκάφη, πανέμορφα ἀεροπλάνα, μιά (μόνο;;;) πανέμορφη γυναίκα. Οὐσιαστικά θυσία κάνω»!

• Σύμβολο **έωσφορικοῦ** ἐγωισμοῦ; Νέος **Νέρωνας** αὐτοθεοποιούμενος; Νέος **Μουσολίνι** μέ δημοκρατικό μανδύα; Ὅ,τι κι ἂν πούμε, αὐτός πάντως εἶναι ἀπ' τοὺς μεγάλους **εὐρωπαίους** ἡγέτες! Κάτι τέτοιοι καθορίζουν στήν **Ἐνωμένη Εὐρώπη** τά νέα ἤθη, τό νέο οικογενειακό δίκαιο, τίς νέες... ἰδεολογίες!

Σύν - διάσπασις!

Κόμμα! Καί μόνο ἡ λέξι ἀποκλείει τήν ἐνότητα, τή συνύπαρξι καί τήν πληρότητα. **Κόμμα!** Κάποιο κομμάτι μόνο τῶν πολιτῶν καλύπτει πολιτικά. Κι αὐτό πάλι συμβαίνει συμβατικά. Στήν πραγματικότητα δέν συνυπάρχουν, δέν συμφωνοῦν, δέν συνεργάζονται τά μέλη ἐνός κόμματος!

Ἐνα μικρό κόμμα στήν Ἑλλάδα θέλησε νά χρησιμοποιοῦσῃ τή μεγάλη λέξι καί ἔννοια, τό «**σύν**». Ὅπως ἕνα ἄλλο, μικρό κόμμα, θέλησε νά οἰκειοποιηθῇ τόν ὄρο «**ὀρθόδοξος**», μολονότι στά στε-

λέχη του υπάρχουν και δωδεκαθεϊστές και ύποστηριχτές τῆς ὀμοφυλοφιλίας!

• Τό «**σύν**», ἀληθινά και ἀπόλυτα, ὑπάρχει μόνο στήν Ἐκκλησία, πού δέν εἶναι κόμμα, ἀλλ' εἶναι **Σῶμα**, ἀδιάσπαστα ἐνωμένο μέ τήν κεφαλή, μέ τό Χριστό.

Οἱ χριστιανοί εἶναι οἱ «**σύν**». Γιατί ὁ Χριστός εἶναι ὁ «**Σύν**». Ἐκεῖνος πρῶτος ἐνώθηκε μαζί μας κι ἔκτοτε ἡμεῖς ἔχουμε δυνατότητα νά εἶμαστε ἐνωμένοι μαζί Του και ἐνωμένοι και μεταξύ μας.

Σύν Χριστῶ! Αὐτός εἶναι ὁ χριστιανός.

• Τό **Σύν** ἐγινε ὄνομα κόμματος, πού στήν πλειονοψηφία του εἶναι ἄθεο. Ἄριστο κόμμα, ὅπου προσπάθησαν νά συστεγαστοῦν ἑτερόκλητα κομμουνιστογενῆ στοιχεῖα.

• Τό περιοδικό μας δέν ἀσχολεῖται μέ τήν πολιτική και τά κόμματα, ἀλλά τό **ΣΥΝ** και ὁ **ΣΥΡΙΖΑ** τόν τελευταῖο καιρό εἶναι ἀκόμα ἕνα δείγμα, ὅτι χωρίς Χριστό **συνεργασίες** γιά τό καλό εἶναι ἀνέφικτες.

Και σ' αὐτό και σ' ἄλλα ἑλληνικά κόμματα, πού δηλώνουν ἄθεα, ἡ ἡ ἰδεολογία και ἡ πρακτική τους σέρνονται ἀπό τήν ἀθεΐα, θέλουμε ν' ἀπευθύνουμε μερικά ἐρωτήματα:

• Ἄφοῦ δέν πιστεύουν στό Χριστό, γιατί νά τους ἐμπιστευτῆ ὁ Ἑλληνικός λαός; Τό νά κηδεύεται κορυφαῖο στέλεχος τοῦ **ΣΥΝ** μέ **πολιτική κηδεΐα**, χωρίς ἐκκλησιαστική ἀκολουθία, εἶναι μόνο ἐπιλογή τοῦ ἀποθανόντος, ὅπωςδῆποτε σεβαστή, ἡ εἶναι και μήνυμα ἐνός **ὕλιστικῶς προσανατολισμοῦ**;

• Τό νά διαμαρτύρεται ἐκπρόσωπος κόμματος, ἐπειδή στήν Ἑλλάδα δέν ἔχει ἐπικρατήσει πλήρως ὁ **Δαρβινισμός**,

εἶναι μόνο μιά θεώρησις, ἡ και δείγμα **κτηνώδους ἰδεολογίας**;

• Τό νά ὑποστηρίζονται τρομοκρατικές ἐνέργειες, εἶναι μόνο ἑξαψις στιγμῆς και πολιτικό λάθος, ἡ ὑποβόσκουν **ἀναρχικά ἰδεολογήματα**;

Τό γεγονός εἶναι ἕνα:

Ἔσοι ἐνώνονται χωρίς Θεό και κοινές πνευματικές και ἠθικές ἀξίες, σύντομα χωρίζουν. «*Τὰς τῶν φαύλων συνουσίας ὀλίγος χρόνος διέλυσε*».

Ἔχουν καταδικαστῆ ὡς αἰρετικοί!

Ἄρθρο τοῦ καθηγητοῦ κ. Βλασίου Φειδᾶ, μέ τίτλο «*Τό ζήτημα τῆς συμπροσευχῆς μετά τῶν ἑτεροδόξων κατά τούς ἱεροῦς Κανόνες*», πού δημοσιεύτηκε στό ἐπίσημο δελτίο τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου «**Ἐπίσκεψις**», φ. 30 Ἀπριλ. 2009, ἔχει προκαλέσει σάλο.

Ἦδη ἐφημέριοι Ὀρθοδόξων Ναῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἰδίως τοῦ κλίματος τοῦ Πατριαρχ. Κωνσταντινουπόλεως (τοῦ πλέον οἰκουμεινιστικοῦ), ὀργανώνουν ὄχι ἀπλῶς **συμπροσευχές**, ἀλλά και **συνακολουθίες** μέ αἰρετικούς, και δῆ Παπικούς. Τό μόνο, πού ἀκόμα δέν ἔχει ἀποτολμηθῆ, εἶναι ἡ **συλλειτουργία** μετά αἰρετικῶν και τό κοινό Ποτήριο!

• Κατά τόν κ. Φειδᾶ, οἱ Παπικοί, οἱ Προτεστάντες, οἱ Ἀγγλικανοί και οἱ λοιποὶ ἑτεροδόξοι δέν εἶναι... αἰρετικοί! Κι ἄς ἔχουν πλῆθος πλανεμένων δοξασιῶν.

Μέ ποιό αἰτιολογικό; Ἐπειδή -λέει- δέν ἔχουν καταδικαστῆ ἀπό τήν Ὀρθόδοξο Ἐκκλησία. Νά ἡ σχετική παράγραφος τοῦ μακροσκελοῦς ἄρθρου του:

«*Οἱ Κανόνες πού ἀπαγορεύουν τήν συμπροσευχῆν μετά αἰρετικῶν, ἀνεφέ-*

Ἡ συνδρομή γιά τό περιοδικό

■ **10 Εὐρώ** τό χρόνο. • Στό λογαριασμό: **0026.0236.39.0100353548 EUROBANK**. • Ταχυδρομικά στή διεύθυνσι: «**Βαπτιστής**», **Χριστοκοπίδου 12, 10554, Ἀθήνα**. • Στό Γραφεῖο **Χριστοκοπίδου 12 (Μοναστηράκι)** ἡ στό Βιβλιοπ. «**Βαπτιστής**», **Ἐθν. Ἀντιστάσεως 103 (Ἅγιο Δημήτριο)**.

■ Τοῦ ἐξωτερικοῦ τό ἐμβασμά τους στό ὄνομα «**Βαπτιστής**» (χωρίς τῆ λέξι Περιοδικό).

■ Ἄν κάποιος δέν μπορῆ νά στείλῃ συνδρομή, ἄς τηλεφωνῆσι στό **2103212713**. Πάνω ἀπό ὄλα ἐνδιαφέρει ἡ πνευματιῆ ὠφέλεια.

ροντο εἰς ἐπίσημως κατεγνωσμένους ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας αἰρετικούς, ἐνῶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, οἱ Παλαιοκαθολικοί, οἱ Ἀγγλικανοὶ καὶ οἱ Προτεστάντες δὲν ἔχουν καταδικασθῆ ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας δι' ἐπίσημον ἐκκλησιαστικῆς πράξεως ὡς αἰρετικοί, κατὰ προφανῆ ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς οικονομίας καὶ ἐπ' ἐλπίδι ἀποκαταστάσεως τῆς μετ' αὐτῶν κοινωνίας, διό καὶ εἶναι ἀβάσιμοι οἱ ὑπὸ τινων ἀποδιδόμενοι εἰς αὐτοὺς χαρακτηρισμοὶ ὡς αἰρετικῶν» (σ. 31 «Ἐπισκέψεως», φ. 699).

- Στὴ διάνοια τοῦ κ. Φειδᾶ καὶ μόνου, εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἐφαρμόζοντας «ἐκκλησιαστικὴ οικονομία», δὲν καταδίκασε ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἐτερόδοξους, ὡς αἰρετικούς. Καμμιά ὅμως οικονομία δὲν κάνει ἡ Ἐκκλησία στὴ διαστρέβλωσι τοῦ δόγματος, ὅταν αὐτὴ μάλιστα ἀναφέρεται σὲ τριαδολογικὸ θέμα, ὅπως τὸ **Φιλιόκβε** ἢ σὲ χριστολογικὰ θέματα, ὅπως ἡ **θεία Κοινωνία**, καὶ τόσα ἄλλα.

- Κατὰ τὸ Μέγα Βασιλεῖο ὀνομάζονται αἰρετικοὶ ὄχι μόνου ὅσοι ἔχουν Συνοδικὰ καταδικασθῆ, ἀλλὰ κάθε ἕνας, πού διδάσκει διαφορετικὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Αἰρετικούς ὀνομάζει ὁ Μέγας Πατὴρ (Α' Κανὼν Μ. Βασιλείου) «**τούς ἀπερρηγμένους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ κατὰ τὴν πίστιν ἀπηλλοτριωμένους**».

- Ψεύδεται ὁ κ. Φειδᾶς, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει καταδικάσει π.χ. τοὺς Παπικούς ὡς αἰρετικούς.

- Μετὰ τὴν ἐπίσημη ἀνακήρυξι ἀπὸ τὸν Πάπα τοῦ Φιλιόκβε, οἱ λοιποὶ τέσσερις Πατριάρχες καταδίκασαν τὸ 1008 τὸν Πάπα ὡς αἰρετικὸ καὶ διέκοψαν **ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία** μαζί του.

- Μετὰ τὴ Σύνοδο τῆς **Λυών** ἐπὶ Μιχαήλ Παλαιολόγου, τὸ 1272, καὶ τὴν ἐμμονὴ τοῦ Πάπα στὶς δογματικὲς του πλάνες, ὠδηγήθησαν οἱ Πατριάρχες μας στὴ διακήρυξι, ὅτι οἱ Παπικοὶ εἶναι αἰρετικοί.

- Καὶ στὴ Σύνοδο **Φερράρας-Φλωρεντίας**, τὸ 1448, ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός πολέμησε μέχρι τέλους τὸν Πάπα ὡς αἰρετικὸ, ἀφοῦ θεωροῦσε τὸ Φιλιόκβε φρικτὴ αἵρεσι, ὅπως καὶ εἶναι..

Ἔσον ἀφορᾶ στὶς Προτεσταντικὲς «ὁμολογίες» καὶ στὸν Ἀγγλικανισμό, ἀρκεῖ νὰ ρίξῃ κανεὶς μιὰ ματιὰ στὸ βιβλίο «**Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας**» τοῦ μακαριστοῦ καθηγητοῦ Ἰωάννου Καρμίρη, γιὰ νὰ διαπιστώσῃ πόσες φορές ἡ Ἐκκλησία τοὺς ἔχει καταδικάσει ὡς αἰρετικούς.

Ἀντιφάσκει ὁ κ. καθηγητής!

Φ κ. Φειδᾶς, προκειμένου σήμερα νὰ ὑποστηρίξῃ οἰκουμενιστικὲς θέσεις καὶ συμπροσευχὲς μετὰ αἰρετικῶν, ἀντιφάσκει πρὸς ἑαυτόν. Στὰ βιβλία του, μιλώντας γιὰ τὴν «**Πενταρχία τῶν Πατριάρχων**», δέχεται, ὅτι αὐτὴ ἡ Πενταρχία ἰσοδυναμοῦσε μὲ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο. Ὅταν δὲ ὑπάρχη πλειονοψηφία, ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας!

- Πρὸς τί ὅμως ἡ συμπροσευχὴ μὲ αἰρετικούς, καὶ δὴ τοὺς Παπικούς;

Δέν κατεχόμεθα ἀπὸ Παπικοφοβία. Ἡ Ἑλλάδα δὲν κινδυνεύει τόσο ἀπὸ τὸν **Παπισμὸ**, ὅσο ἀπὸ ἄλλους **-ισμούς**, ὅπως ὁ Προτεσταντισμὸς, ὁ Χιλιασμὸς, ὁ Ὑλισμὸς, ὁ Ἀθεϊσμὸς, ὁ Εὐδαιμονισμὸς, ὁ Ἦδονισμὸς κ. λπ.

- Πρὸς τί ἡ συμπροσευχὴ; Εἶναι -λέει ὁ κ. Φειδᾶς- «**εὐλογος συνέπεια τοῦ διαλόγου**»! Γιατί; Δέν μπορούμε νὰ συζητᾶμε, χωρὶς νὰ συμπροσευχώμαστε;

Γιατί νὰ δίνουμε στοὺς αἰρετικούς τὴν ἐντύπωσι, ὅτι δέν διαφέρουμε δά καὶ σὲ σοβαρὰ θέματα;

Γιατί νὰ παρέχουμε τὸ δικαίωμα σὲ **ἀκραῖες ὁμάδες** ν' ἀποσχίζονται ἀπ' τὴν Ἐκκλησία, ἐν ὀνόματι μιᾶς ἀπρόσεκτης ἐνεργείας οἰκουμενιστικῆς ὑφῆς;

- Πάντως ὁ καθηγητὴς κ. Βλάσιος Φειδᾶς, πού ἴσως νὰ μὴ τοῦ στοιχίζῃ ὁ ὁποιοσδήποτε **συγχρωτισμὸς**, κακίστη ὑπηρεσία πρόσφερε μὲ τὸ ἀπαράδεκτο ἱστορικὰ καὶ θεολογικὰ ἄρθρο του.

- Προκαλεῖ δὲ ἀπορία, πῶς καὶ γιατί σὲ ἐπίσημο ἔντυπο τοῦ Φαναρίου δημοσιεύτηκε ἄρθρο τόσο **προκλητικὸ!**